

TERUGKOMDAG VEFO

28 APRIL 2006

Markiesgebouw

Markiesstraat 1 1000 Brussel

“De filosofische waarheid is van een bijzonder soort. Zij is geen kwestie van kennis, maar van inzicht. Men beheerst haar niet door geleerdheid, maar door zelf denken. Daarom is het niet mogelijk filosofie te leren, maar alleen de kunst van het filosoferen”

(Leonard Nelson)

- **9.00u tot 9.30u: onthaal en koffie/water (hall)**
- **9.30u: verwelkoming en uitleg over indag (zaal 2)**
- **9.45u tot 11.30u: presentatie projecten.van, door en voor de leerling kwartier wordt er gewisseld van groep, m voor de wisseling)**

1ste sessie: van 9.45u tot 10.30u

1. ‘Blind date van Simone de Beauvoir’
2. Leerlingen uit het 1ste en 2de jaar die re filosoferden in het basisonderwijs. (za
3. De dood en euthanasie n.a.v. de film ‘adentro’, (zaal 9)
4. Dvd-presentatie van ‘Socrates op de M
5. Tentoonstelling ‘filosofische mindma inkijkdozen’ (atrium))
6. ‘De maatschappelijke betekenis van h ‘De rechtvaardiging van oorlog en gev 10))

1. Ludieke dialoog tussen Socrates, Plato en Aristoteles (*zaal 4*)
2. ‘Geluk’ n.a.v. de film ‘Mar adentro’ en FMK-ervaringen en getuigenissen (*zaal 9*)
3. Dvd-presentatie van ‘Socrates op de Meir’ (*zaal 5*)
4. Tentoonstelling ‘filosofische mindmaps en inblikdozen’ (*atrium*)
5. ‘Revolutie: een noodzaak?’ en ‘De gevolgen van onze consumptiemaatschappij’ (*zaal 10*)
6. Vriendschap als belangrijke waarde in ons leven (*zaal 8*)

- **11.30u tot 12.00u: ludiek filosofisch aperitief:**
Filip Haeyaert (zaal 2)

Ygor is een vreemd figuur, die zichzelf "De filosoof van Poperinge" noemt. Hij springt in zijn relaas over de mens (en vooral over het 'denken' van de mens) als een gek van de hak op de tak. Zijn grote bedoeling is de mensen een spiegel voor te houden en hen te wijzen op hun vele tekortkomingen en de rare hersenkronkels die door de macht der gewoonte als 'normaal' worden ervaren...

Filip Haeyaert is ‘kleinkunstenaar’ en cabaretier.

- **12.00u tot 12.45u: lunchpauze (broodjeslunch)**
(expo-ruimte)

aan een activiteit. Elke activiteit wordt geleid door een ervaren filosofisch gespreks- en/of activiteitenleider.

1. Kristof Van Rossem (zaal 4): Hoe le krijgen?

Heb je wel eens het gevoel 'gelijk' te hebben terwijl krijgt van je omgeving? Krijg je het niet altijd kort gezegd?

Omdat "de waarheid" iets is wat overlegd moet worden van wat we 'waar' vinden af van de manier waarop we boodschap argumenteren, inkleden, kruiden, structuur geven. In deze workshop leer je waarom sommigen gelijk krijgen en anderen niet. Daarnaast oefen je je zelf kort in het naar voor brengen van je mening en het gelijk krijgen van anderen. We besluiten met een krachtig debat. We baseren ons in deze workshop op inzichten en die uit de Retorica van Aristoteles.

2. Hein Hoek (zaal 6): Kort Socratisch

Het Socratisch gesprek (SG) is een groepsgesprek over fundamentele filosofische vraag. Een filosofische vraag die deelnemers kunnen beantwoorden vanuit de eigen mening en eigen argumenten, zonder een beroep te doen op bronnen of autoriteiten. Het is een vorm van onderzoek waarbij de deelnemers gezamenlijk op zoek gaan naar een antwoord op die vraag. Het is een probleemoplossend of resultaatgericht gesprek, en een discussie waarbij de deelnemers hun gelijk willen aantonen. Deelname aan een SG worden de deelnemers lid van een onderzoeksgemeenschap.

Hier leer je proeven wat je denkt te smaken. Je dompelt je onder in sensaties en zoekt naar woorden om dit smaken te vatten. Wat proef je en hoe druk je dat ondubbelzinnig uit? Schieten mijn woorden of mijn smaak tekort?

... Een sensationele ervaring die allicht aanleiding geeft tot een filosofisch gesprek.

4. Willy Poppelmonde (zaal 8): dilemmatraining

Ben je al eens geplaagd geweest voor moeilijke morele beslissingen waarin geen goede keuze mogelijk leek? In deze workshop vertrekken we vanuit een voorbeeld uit je eigen ervaring en zullen we vervolgens met elkaar onderzoeken wat daarin de beste handelwijze is. Om helder en systematisch over moeilijke morele vraagstukken na te denken is het belangrijk de juiste vragen te stellen. Als hulpmiddel hanteren we daarom een stappenplan. Het bestaat uit 7 hoofdvragen om morele dilemma's te analyseren en het helpt om tot een gefundeerde afweging te komen. Morele competentie ligt niet enkel in het naleven van morele regels, maar ook in het in een specifieke situatie zélf kunnen uitmaken en verantwoorden wat goed is. We oefenen wat Aristoteles 'praktische wijsheid' noemde: onze vaardigheid om verstandig te handelen in zaken van wisselvallige aard, waarbij ieder geval op zichzelf staat, waarbij de omstandigheden veranderlijk zijn, en waarbij het effect van ons handelen onzeker in de toekomst ligt.

5. Goedele De Swaef (zaal 9): filosoferen n.a.v. de actualiteit.

We voeren samen een filosofische dialoog naar aanleiding van een verhaal of een gebeurtenis uit de actualiteit waarbij jongeren waren betrokken. Vanuit deze gezamenlijke stimulus zoeken we een

voorbeelden en argumenten voor en tegen en gaan we na over hoe we denken wat we denken, waarom we doen wat we doen.

6. Ann Herregodts (zaal 10): 'De Wereld op Tafels'

We werken in groepen van 4 of 5 rond een oefening in het denken. 'Wat is echt en wat lijkt echt?' Echte voorwerpen worden aan hun echtheid getoetst. Is een speelgoedvliegtuig echt of alleen maar echt, of lijkt het helemaal niet echt en is het echt? Jonge mensen denken, per groep, na over de betekenis van hun eigen woorden en vergelijken achteraf alle 'denk' met die van verschillende groepen om misschien wel tot de constatering te komen dat nadenken tegelijk moeilijk én boeiend kan zijn.

7. Eva Rousselle (zaal 3): Wat vraagt de wereld van ons? vraag...?

Filosofen vragen in de eerste plaats om een filosofisch gesprek. Durft je eigen overtuigingen tussen haakjes plaatsen en met anderen op onderzoek uit. Je rugzak met kennis laat je thuis en je waagt je aan een ongekend avontuur. Maar hoe stel je je open voor het onbekende en hoe vraag je naar de vragen die zowel je eigen denken als dat van andere mensen oproepen?

In deze workshop oefenen we ons in empathische verwoordingen van stellen van verbazende vragen.

8. Christel Desmaretz (atrium): Filosofie in het Café

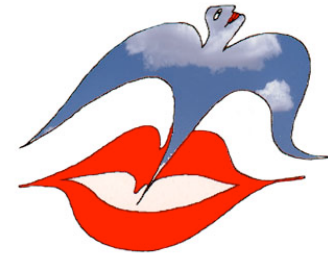
In het filosofisch café zullen we samen een zoekende dialoog voeren rond een zelfgekozen, filosofische kwestie, onder begeleiding van een van een gespreksmoderator. We zullen dus ZELF

huidige samenleving?’ ‘Wanneer doe je iets (on)bewust?’ ‘Hoe weet je wat je weet?’ ... Het zijn maar enkele voorbeelden van thema's waarover we zinvol kunnen overleggen met anderen. Het eindresultaat van het gesprek hoeft niet noodzakelijk een antwoord op de gestelde vraag te zijn. Het gaat er vooral om je eigen en andermans inzichten op een kritische manier te onderzoeken.

9. Peter Visser (zaal 5): muzische variaties op mo(nu)menten van vrijheid.

Na de presentatie van een cultuurhistorische compositie (poëzie, (film)beeld(en), dialoog, ...) formuleren de deelnemers zelf filosofische vragen. We selecteren en verkennen in deelgroepen systematisch de gekozen onderzoeksvragen. Daarna beluistert de voltallige groep de treffende uitspraken vanuit de verschillende deelgroepen en is er gelegenheid om verder aan te vullen of te analyseren. Ter afronding blikken deelnemers en begeleider terug op het verloop van de sessie. Als toemaatje serveren we nog een passende muzikale afsluiter.

- **14.30u tot 15.50u: debat met vakfilosofen:**
Leerlingen kunnen de professoren het filosofisch vuur aan de schenen leggen. De deelnemers aan het debat zijn Professor Guido Van Heeswijck van de UAntwerpen, Professor Marc Van den Bossche van de VUBrussel, Professor Freddy Mortier van de UGent, en Professor Gerd Van Riel van de KULeuven. Het debat zal gemodereerd worden door Anna Luyten.
- **15.50u: slotwoord door onze voorzitter en**

HARTELIJK DANK AAN A
LEERLINGEN, LEERKRACHT
MEDEWERKERS DIE MET
INZET EN ENTHOUSIASM
BIJDROEGEN TOT HET SUCC
ONZE TERUGKOMDAC

*“De afstand tussen hemel en
niet groter dan één gedacht
(Mongolië)*

Dank ook aan het Ministerie van de Vlaamse Ge
departement Onderwijs, en sponsor van deze